

LEDARHANDLEDNING

906

**SIDOR OM
KRISTEN TRO**

VERBUM

HANDLEDNING TILL 96 SIDOR OM KRISTEN TRO.

Du som läser det här är antagligen ledare och ska använda boken "96 sidor om kristen tro". Här har du ett antal uppslag och idéer som du kan använda dig av när du jobbar med de olika kapitlen! Först några allmänna kommentarer.

I en ny grupp är det bra att överväga värdet av ett gruppkontrakt. När ni börjar, tala om hur ni vill att gruppen ska fungera, om respekten för varandra och att det som sägs i gruppen kanske ska stanna i gruppen. Tänk på att alla inte har erfarenhet av allting ni talar om men att det ändå är värdefullt att lyssna på varandras tankar och låta alla komma till tals.

Kom ihåg att det inte är ett självändamål att göra många övningar. Låt samtalet få tid så att ni hinner borra djupare och komma längre, hellre än att skynda vidare för att vända på fler stenar. Ge tid att prata mer om de frågor som övningarna kanske ger upphov till.

I materialet använder vi oss av traditionella värderingsövningar som t.ex. Linjeövningar, Fyra hörn men också övningar där man "pluppar" med klistermärken, samlar post-it-lappar, gör skrivövningar, jobbar med skapande osv. Det är viktigt att i en värderingsövning betona att alla har rätt att ändra sig och att ingen ska bli hånad för sin åsikt. När vi jobbar med skapande är det fokus på den egna upplevelsen, inte prestationen eller resultatet. Du som ledare sätter tonen.

VARJE KAPITEL FÅR SJU AVSNITT: Samtal, Övningar, Pröva, Skapa, Bibel, Ung i församlingen och Tips.

Samtal är förslag på samtalsfrågor, som du själv kan fylla på.

Övningar är förslag på värderingsövningar, som du kan utveckla.

Pröva är idéer på sådant ni kan göra utanför gruppens träff och följa upp när ni ses igen.

Skapa är någon form av kreativ aktivitet.

Bibel är förslag på bibelställen och samtalsfrågor kopplade till dem.

Ung i församlingen är förslag på hur ni kan reflektera kring hur er församling fungerar och kanske komma med idéer på förändring.

Tips slutligen är diverse böcker och filmer som kanske kan vara till användning.

KAPITEL 1. GUD.

1.SAMTALA.

- Vad är det första du tänker när någon säger "Gud"? Vilka bilder eller ord tänker du på?
- Minns du hur du tänkte om/ kände inför Gud när du var liten? Ser du någon skillnad nu?
- Vilka beskrivningar av Gud har du svårt för? Vilka tycker du om?
- Hur skulle du själv beskriva Gud för någon, om du fick frågan?
- På vilka sätt kan bilden av Gud göra det lättare eller svårare att tro?
- Hur tror du att livserfarenheter, positiva och negativa, kan påverka vår bild av Gud?
- Går det att prata om Gud, när ingen av oss har sett Gud?
- Hur ska vi avgöra vad som är en mer eller mindre trovärdig bild av Gud tycker du?
- Ibland talar man om tro som om tro på Gud bara handlar om att det är sant att Gud som ett slags objekt finns. Om Gud var ett verb istället för ett substantiv, något man gör, hur skulle det påverka din idé om Gud, tror du? Om tro var att "göra Gud"?

Läs den inledande texten till kapitlet, om *Jasmin, ensam i Peterskyrkan*. Vilka tankar om Gud väcker den?

Citat

"Så fort jag vänder min dvärgblick till Gud och försöker fixera honom försvinner han för att bli tydlig överallt där han inte är. Hans frånvaro är förutsättningen för hans existens." Göran Tunström, Juloratoriet.

Jonas Gardell har beskrivit Gud som "en svart, lesbisk kvinna som kokar makaroner i himlen".

"Efter den positiva teologin när vi säger vem Gud är, kommer med nödvändighet den negativa, när vi säger vem Gud inte är. I paradoxen talar det utsägliga." Dionysios (teolog, 500-talet).

Vad säger de här olika citaten dig om vem Gud är?

2. ÖVNING.

Associationsövning. (Skriv ner eller svara det första du kommer att tänka på!)

Om Gud var musik, vilken sorts musik skulle det vara?

Om Gud var en färg, vilken färg skulle det vara?

Om Gud var en växt, vilken växt skulle det vara?

Om Gud var en väderlek, vilken skulle det vara?

Linjeövning.

För mig är Gud:

Någon som alltid är densamma - Någon som jag aldrig slutar upptäcka nya saker om.

Någon som är långt borta - Någon som är nära mig.

Någon som ger mig trygghet - Någon jag är rädd för.

Låt alla skriva en post-it lapp med "Det här skulle jag vilja säga till Gud" och en lapp med "Det här skulle jag vilja fråga Gud om". Om det känns för personligt, spara lappen till förbönen i andakten, annars: sätt upp dem på väggen och prata om dem.

3. PRÖVA.

Leta hemma eller i naturen efter något som kan representera din bild av Gud. Ta med det och visa det för gruppen och berätta om det.

I kapitlet om Gud står det: "Ju fler bilder man använder för att beskriva Gud desto fler möjligheter ger man andra att känna igen Gud och upptäcka nya sidor av Gud." Under tiden som går till nästa gång ni träffas, var uppmärksam och fundera över vilka uttryck för Gud/ saker som påminner om Gud som du kan hitta i vardagen.

4. SKAPA.

Ta med era mobiltelefoner ut, ensamma eller i små grupper, och fotografera sådant som kan fungera som en bild av Gud. Samlas och titta på varandras bilder.

5. BIBEL.

Titta på olika bilder av Gud i Bibeln. Diskutera: vilka känner du dig hemma med och vilka har du svårt att förstå/ta till dig? Vilka bilder av Gud är bäst? Behövs alla bilder av Gud?

Psaltaren 18:3 (klippa)

Jesaja 66:13 (mor)

2 Mos 34:14 (svartsjuk)

Psaltaren 24:8 (konung, väldig i strid)

Lukas 13:34 (hönan)

5 Mos 10:17 (omutbar hjälte, änkans och invandrarens beskyddare)

Joh 6:35 (Livets bröd)

Joh 8:12 (Livets ljus)

Job 23:16 (den Väldige, gör mig rädd)

1 Joh 4:16 (Gud är kärlek)

6. UNG I FÖRSAMLINGEN.

Brukar du gå till gudstjänster i din församling? Fundera över vilka bilder av Gud du får där: hur pratar man om Gud i böner och predikan, vilka sånger och psalmer sjunger man? Hur påverkas din bild av Gud av de människor som syns och hörs i gudstjänsten? Har du varit med och planerat en gudstjänst någon gång? Hur skulle du vilja att man gjorde för att ge bilder av Gud i en gudstjänst?

7.TIPS.

Vill ni jobba mer med bilder? Använd er t.ex. av Ordbrukets bildpaket, svart-vita fotosamlingar på olika teman som kan användas för bildövningar, s.k. photolanguage, där man väljer bilder och pratar om dem tillsammans

Googla "gudsbilder" på Internet, och diskutera alla de olika förslag ni får.

Sensus utställning "Gud har 99 namn" är en mångreligiös utställning som lyfter fram olika religioners traditioner och föremål. Samtala om kristendomens gudsbild och vad ni ser i andra religioners bilder av Gud.

Böcker:

Jonas Gardell skrev sin bok "**Om Gud**" för att brottas med alla olika gudsbilder i Bibeln.

Fredrik Beverhjelm's bok "**Hållplats för själen**" innehåller många olika musik- och filmtips kring olika teman ur kristen tro. De har ett YouTube-konto med spellistor som du kan kolla på för inspiration. <http://www.youtube.com/user/hallplatsforsjalen>

Film:

Fundera över om det finns gudsbilder i filmer, musik och på TV och hur de ser ut?

Gud på film: *Bruce den allsmäktige, Evan den allsmäktige, Always, Dogma, Time Bandits.*

Musik: *Joan Osborne, "One of us". Carrie Newcomer, "Holy as a day is spent".*

TV: *Joan of Arcadia*, tv-serie som handlar om tonåringen Joan som till sin överraskning börjar höra Guds röst genom människor hon möter, som ger henne olika uppdrag från Gud. Är hon tokig eller kan Gud tala till människor på riktigt? Kan Gud tala till dig och mig i vardagen?

KAPITEL 2. JESUS.

1.SAMTAL

Om du skulle beskriva Jesus för en annan person, vad skulle du säga då?

Vad tror du att människor idag har lättast att acceptera med Jesus?

Vad tror du skapar mest motstånd hos människor när man talar om Jesus?

Många bilder av Jesus visar honom vacker och ljushyad, men det finns också konstnärer som målat Jesus mörk, eller mager och knotig, eller som en man med afrikanskt eller asiatiskt utseende. Vad tänker du: är det viktigt hur man avbildar Jesus? Vad är rätt och fel?

Vad är viktigast för dig när du tänker på Jesus?

Vad har du svårast för med bilden av Jesus?

Om du läser den inledande texten i kapitlet om Victor och Jasmin, vilka tankar väcker den om bilden av vem Jesus är?

2.ÖVNING.

Linjeövning.

För mig är Jesus:

Mest Gud - Mest människa

Mest läraren - Mest läkaren

Mest den som lider för min skull - Mest den som lider tillsammans med mig

Mest den som möter mig efter döden - Mest den som möter mig här och nu

Mest den korsfäste - Mest den uppståndne

Mest den som gör uppror - Mest den som lyder

Bibelövning.

Läs högt berättelsen om hur Jesus botar en kvinna med blödningar, Lukasevangeliet kapitel 10, vers 40-48.

Tänk igenom för dig själv hur scenen ser ut, och tänk dig in i en av personerna som var där. Vad tror du hände innan berättelsen började? Vad tror du hände efteråt? Tänk dig att du är på plats när det händer: Vad ser du, vad känner du, vad tänker du? Vad skulle du vilja gå in och säga till Jesus om du var den personen? Dela med varandra två och två eller i grupp vad du har tänkt på.

Tvärtom-övning.

Gör en lista på sådant Jesus inte skulle kunna vara, ord som inte kan beskriva Jesus.

Diskutera vad som händer när man sedan försöker vända orden till sin motsats. Stämmer det här med din egen tanke om vem Jesus är?

3.PRÖVA.

WWJD. What Would Jesus Do? I veckan som kommer, försök hitta en situation varje dag där du ställer dig frågan vad Jesus skulle göra om han var med. Skriv ner några rader varje dag om dina tankar. När ni träffas igen, dela era upplevelser med varandra. Är det lätt eller svårt att tänka sig vad Jesus skulle vilja göra? Hur lätt eller svårt är det för dig och mig att göra det? Vad är det som styr oss när vi funderar på det här - är det min Guds bild? Kan den ändras, t.ex. beroende på var i Bibeln jag hämtar den?

4.SKAPA.

Människor som målar ikoner – heliga bilder, av t.ex. Jesus – brukar göra det som en meditation, en slags bön för att komma närmare Gud. Gör egna ikoner, lyssna på musik eller ha tyst medan ni jobbar och gör det till ett tillfälle att komma närmare din tanke om Jesus. Om ni vill ha mallar kan ni använda er av kopierade ikonbilder som inspiration. Man behöver inte använda ikonmålar material, ni kan jobba med collage, med pärlplattor eller klistra ihop mosaikbilder av allt från hoprullat silkespapper till små glas-, plast- eller porslinsbitar. Köp små tavelramar och använd som inramning till era ikoner. Använd fantasin och hitta nya sätt att skapa ikoner!

5. BIBEL.

Läs några olika bibelställen om Jesus och fundera över vilken bild du får av honom: hittar du något som känns oväntat eller stämmer allt med din tidigare uppfattning? Vilka bilder tilltalar dig och vilka har du svårt för? Är det något bibelställe du skulle vilja tillägga själv, som du tycker är viktigt?

Heb 8:1-2 (översteprästen i himlen)

Matt 25:31-46 (Domaren på yttersta dagen)

Fil 2:1-11 (den lidande tjänaren)

Joh 15:11-17 (Jesus som vår vän.)

Matt 10:32-29 (Jesus skapar splittring)

Mark 9:33-37 (Jesus vänder på hierarkierna)

Joh 11:25 (Uppståndelsen och livet)

6. UNG I FÖRSAMLINGEN.

Fundera över på vilka sätt man pratar om Jesus i din församling? Eller är det vanligare att man pratar enbart om Gud? Vad tror du att det beror på i så fall? Hur tänker du själv?

Samla ihop alla sorters Jesusbilder ni kan hitta, i texter, musik och bilder, till en utställning i gudstjänsten och be människor gå runt och rösta på vilken bild de känner sig mest hemma med. Uppmuntra alla att prata med varandra om hur de ser på Jesus och vilken bild av Jesus som betyder mest för dem.

7.TIPS.

Världens Kristus var en utställning med bilder från hela världen där konstnärer målade sin Kristus-bild. Fotografier av bilderna finns på nätet på Svenska kyrkans bildbank IKON. Titta på dem tillsammans och diskutera vilka bilder som känns oväntade och varför.

När Madonna gjorde videon till sin sång "Like a prayer" var det många som upprördes över att en svart skådespelare fick spela en Kristus-figur. Titta på den och fundera över om tiden har gått förbi den diskussionen eller inte. Varför berör det några illa med en svart man som Kristus? Jämför med diskussionen kring Elisabeth Olssons Ecce Homo-utställning där hon iscensatte bilder ur bibliska berättelser om Jesus med sina homosexuella vänner i rollerna. Vad är rätt och fel med att avbilda Jesus på det här sättet, tycker ni: vad vinner man och vad förlorar man?

Många filmer som inte handlar om Jesus har ändå huvudpersoner som tolkas som Kristusliknande av olika skäl. Se utsnitt ur filmer som Harry Potter and the Deathly Hallows 2, Matrix 1 och 3, Sagan om ringen 1-3 och fundera över vilka kvaliteter hos huvudpersonerna som kan sägas vara Kristus-lika och varför. Tillför det något till era tankar om Jesus?

Bok:

The Shadow of the Galilean, Gerd Thiessen, Fortress Press. Berättelsen om Jesus, sedd genom en av hans lärjungars ögon.

Om Jesus, Jonas Gardell, Norstedts. Jonas Gardells egen brottning med att finna den historiske Jesus bakom Bibelns olika bilder.

KAPITEL 3. ONDSKA.

1.SAMTAL.

Man brukar skilja på olika typer av ont i världen. Det finns moraliskt ont, sådant som är orsakat av människors dåliga beslut, t.ex. krig, fattigdom, våld. Det finns också naturont, sådant som inte är direkt orsakat av människor, t.ex. vissa sjukdomar och naturkatastrofer som jordbävningar och vulkanutbrott. (Men det finns också sjukdomsepidemier eller naturkatastrofer som indirekt beror på människor, t.ex. kolerautbrott i krigszoner eller vattenbrist och översvämningar kopplat till växthuseffekten.)

Vad ska vi vänta oss att Gud ska göra något åt, och vad är vårt eget ansvar att gripa in och förändra?

Vems ansvar är det att det finns orättvisor och ondska?

På vilket sätt kan jag vara med och bekämpa det onda?

Hur kan jag reagera när jag själv blir drabbad av sådant som är orättvist eller känns svårt?

Hur kan man tänka sig att kampen mot ondskan faktiskt på något sätt är vunnen?

Teodicéproblemet (theos = grekiska "Gud", dikaios = grekiska "rättfärdig") säger att om Gud är god och allsmäktig så borde det inte finnas ont i världen, för då skulle Gud ta bort det onda. Samtidigt har Gud själv satt en gräns för sin makt när människan fick en fri vilja att välja mellan gott och ont.

Kan Gud gripa in varje gång en människa vill fatta ett dåligt beslut och hindra henne utan att sabotera den fria viljan? Borde Gud sabotera den fria viljan? Vad skulle det betyda för det goda och kärleken på jorden?

Kan Gud hejda det störtande planet i luften, utan att sabotera naturlagarna? Borde Gud bryta mot naturlagarna? Vad skulle det betyda för livet på jorden?

I filmen "Bruce den allsmäktige" får Bruce låna gudomlig makt, och märker hur svårt det är att uppfylla allas önsningar: det som gör den ena lycklig blir den andres olycka. Bör man sträva efter största möjliga lycka till störst antal människor, (utilitarism)? Kan majoritetens lycka väga upp minoritetens lidande? Ibland hör man någon säga att det finns en mening med allt som sker, d.v.s. att på något sätt kan t.o.m. något ont som sker leda till något gott på sikt. Håller du med eller inte?

Vad är det för skillnad mellan att säga att det finns en mening med allt som sker och att säga att Gud kan ge en mening till allt som sker?

Har du själv varit med om, eller känner du till någon situation där något ont så småningom vänts i något gott? Är det kanske något som man kan uppleva först i backspeglarna?

2. ÖVNING.

Skalaövning.

Jag tänker att det onda i världen:

Mest kommer inifrån människan - kommer från utanför människan.

Mest är Guds ansvar – mest är människans ansvar.

Mest består av moraliskt ont – mest är naturont.

Det onda är starkare än det goda - det goda är starkare än det onda.

Idéstorm.

Om du fick chansen att ta ett piller som gjorde dig lycklig, skulle du ta det?

Spåna alla argument ni kan tänka er för, och vänd sedan på dem och försök hitta alla argument mot.

Övningen "Livbåten".

Efter ett skeppsbrott med Finlandsfärjan simmar överlevande mot en livbåt, med plats för max 8 personer. Alla kan inte få plats i båten, då kommer den att sjunka. Vem/vilka ska man lämna kvar? Tänk först igenom ert förslag enskilt, diskutera sedan tills ni kommer fram till ett gemensamt beslut.

Pelle, 11 år, har en mamma och ett syskon, diabetessjuk

Anna, 72 år, f.d. lärare, gift, med 4 barnbarn.

Leif, 57 år, politiker, singel, med hjärtproblem.

Hamid, 45 år, tågkonduktör, trebarnspappa.

Jasmine, 21 år, student, har pojkvän och föräldrar.

Roger, 62 år, förtidspensionär, singel, med alkoholproblem.

Marisol, 48 år, ingenjör, singel, med bröstcancer.

Helena, 30 år, förskollärare, frånskild med ett barn.

Isak, 23 år, arbetslös, singel, dömd för sexbrott.

Louise, 53 år, bankdirektör, gift, med två barn, skattefifflare.

Efter övningen: diskutera hur ni kom fram till ett beslut. Vilka faktorer tänker du kan ge en människa större värde än en annan? Eller bestämde ni er för att inte välja? Hur resonerade ni då?

Finns det "onda" och "goda" människor? Eller är alla lika?

Är lidandet hos djur och natur lika viktigt som lidandet hos människor?

3. PRÖVA.

Filmen "Pay it forward" handlar om en liten kille som kommer på idén att göra en god gärning för en annan människa. Samtidigt ber han honom/henne att göra något för tre andra och på så sätt skicka "godheten" vidare. Prova under en vecka att hitta ett par saker som du kan hjälpa någon annan med: bära en tung matkasse uppför trapporna, ge en femma till kundvagnen, ge upp din plats på bussen osv, och be dem göra något schysst mot någon annan människa som tack för hjälpen. När ni träffas, prata om ifall man kan skicka "godhet" och "ondska" vidare: ett leende sprider sig, men det kan också t.ex. irritation och fördomar göra.

"Rädda världen litet grann." Hitta något du kan göra som gynnar livet, från att panta burkar till att skriva ett vädjande-mejl för Amnesty International, till att bjuda nån som är ensam på lunch. Tipsa varandra om era idéer!

4.SKAPA.

Plocka fram tidningar och veckotidningar, eller skriv ut nyheter från nätet. Leta efter bilder och artiklar som symboliserar naturont respektive moraliskt ont. (Glöm inte sådant som blir fel genom att vi inte gör något.) Klipp och klistra tills ni fyllt ett blädderblocksark med exempel på sådant som är ont.

När ni täckt pappret, leta då efter exempel på goda saker som människor gör och bra saker som händer i världen. Klistra de goda sakerna över de onda sakerna. Diskutera: vilket var svårast att hitta? Är det onda eller det goda starkast? Hur kan man titta på världen med olika glasögon?

5. BIBEL.

Läs om ondskan och om Djävulen på följande ställen: 1 Mosebok, kapitel 3, Jobs bok, kapitel 1 och 2, Matteusevangeliet kapitel 4, vers 1-11, Uppenbarelseboken kapitel 12, vers 7-12.

Diskutera:

Vad tänker du, *kan det finnas en ond makt i världen vid sidan av Gud? Eller är ondska bara ett tecken på frånvaron av Gud? Är svåra saker som händer prövningar från Gud eller frestelser från en ond makt eller bara meningslösa saker som händer? Gör det någon skillnad om vi tänker att kampen mot det onda är en kamp också mot en kosmisk makt, inte bara mot hemska omständigheter eller maktlystna människor t.ex.?*

Förra ärkebiskopen KG Hammar skrev: "Det handlar om att Gud som är kärlek inte lämnar människan åt sitt öde utan är närvarande i Kristi död på korset. (...) Vägen till liv går genom död. Det är Guds eget grundmönster enligt kristen tro och erfarenhet." (Samtal om Gud, s. 51, ss. 53-54.)

På vilka sätt kan en Gud som blir en av oss och lider med oss vara en hjälp att tänka kring ondskan i världen?

6. UNG I FÖRSAMLINGEN.

Vilka spår av ondska ser du själv i världen, och i den vardag du lever? Speglas den verkligheten i församlingens liv eller i gudstjänsten, t.ex. i predikan, i psalmer eller böner? Finns det något sätt att motivera människor att kämpa mot ondskan, i stort och smått? Var hittar man tröst när det onda känns övermäktigt? Kanske kan ni göra en temagudstjänst om ondska och godhet?

7. TIPS.

Det finns många filmer som på olika sätt handlar om hur man ska leva i en ond värld. Här är några exempel man kan se och fundera kring.

Filmer:

Pay it forward/Skicka vidare. (En ung pojke med en missbrukande mamma gör ett skolprojekt om att förändra världen, genom att uppmuntra människor att hjälpa varandra.)

This is England. (Shawn är ensam och mobbad, men finner kamratskap i ett gäng skinnskallar. Men också lojaliteten inom gänget sätts på svåra prov.)

Die Welle. (En progressiv lärare startar ett socialt experiment med sin skolklass. Skulle en fascistisk ideologi kunna ta över människors liv också idag?)

De andras liv. (En östtysk SÄPO-agent som spionerar på konstnärer börjar plötsligt tycka om dem han är satt att övervaka och förråda.)

Romero (Biskop Oscar Romero försöker hitta en väg framåt, när människor inom och utanför kyrkan fängslas och torteras av El Salvadors militärdiktatur.)

Bok:

När änglar dör, Andreas Roman, Natur & Kultur. Satan berättar sin egen syn på världshistorien, från början till slutet.

Från helvetets brevväxling, C.S. Lewis, Libris. En brevväxling mellan en mer erfaren djävul och hans yngre lärjunge om det bästa sättet att förföra människor.

KAPITEL 4. DÖD OCH UPPSTÅNDELSE

1.SAMTAL.

Har du tänkt på döden eller varit nära någon som dött?

Har du eller någon du känner gått igenom mörka perioder i livet?

Hur funderar du kring döden och uppståndelsen?

Hur kan vi hjälpa varandra att tro på uppståndelse och hopp i livet?

Vad tror du händer när vi dör? Väcker det trygghet eller rädsla hos dig?

Tror du att man kan bli "vän" med döden, och hur tror du det går till?

Är du mer berörd av själva döendet, t.ex. tanken att ha ont eller att se någon annan som har ont, eller är du mer berörd av tanken på döden som slutet?

Många som vakat hos anhöriga och vänner som dör berättar om upplevelser av frid när döden kommer. Vad tänker du om det?

Måste man tro på uppståndelsen? Hur viktig är uppståndelsen i den kristna tron? Hur viktig är den för dig?

Teologen Gustaf Wingren var en av dem som tyckte att den individuella uppståndelsen inte verkade särskilt viktig för Bibelns författare, snarare handlade det om ett slags gemensamt liv i Gud. Hur tänker du? Så här skriver han i sin bok Credo:

"I dessa ord om kornets död (...) ligger samma djup av självförnekelse som i de paulinska bilderna av kroppens olika lemmar, där poängen aldrig är att en enskild vinner ett privat evigt liv. (...) När den religiösa människan stegrar sig inför detta liv i "en kropp" och kräver ett privat, ett eget evigt liv såsom individ, då är detta i grunden det krav, på vilket Adam störtade i död, ägarkravet (Gen. 3:4-6). (...)majoriteten av förväntan, speglad i bön, psalm och förkunnelse i kyrkohistorien, har varit en sådan egoistisk förväntan, ganska lik den visshet om en privilegierad ställning inför Gud, som Jesus fann i sin judiska samtid och mot vilken han slungade sina sarkasmer." (Credo, s.178)

2.ÖVNING.

Plupp-övning

Ge alla tre klistermärken att fördela och sätt upp blädderblocksblad med rubriker utifrån frågan: Vad ger livet mening?

Roligt jobb, pengar, bra betyg, familj, god hälsa, kärlek, sex, vänner, skönhet.

Var hamnar flest pluppar? Är ni överens eller inte?

Diskutera efteråt: Vad ger livet mening? Vad tror du att de flesta människor i samhället anser ger livet mening? Vad är viktigt för dig? Att få bra betyg, att ha en familj, att tjäna pengar, att vara frisk, snygg...

Titta på tidningar och hemsidor med livsstilsprägel: vad menar de som gör de här tidningarna är viktigt i livet, ger livet mening? Vad tror du själv fungerar?

Skrivövning.

Fullborda de följande meningarna:

Jag har ett bra liv när jag...

När jag tänker på himlen tänker jag...

Innan jag dör vill jag ...

3. PRÖVA.

Har du varit på en begravning någon gång? Gör ett studiebesök på en begravningsbyrå och be dem berätta om sitt arbete, eller be en präst berätta om hur en begravning går till.

Många människor vill inte prata om eller tänka på döden. Ibland blir det svårt för de anhöriga att veta hur de ska göra och vad den som dött skulle ha önskat när de ska ta hand om hans/hennes saker och ordna begravningen. Vad är viktigt för dig? Begravningsbyrån Fonus och Svenska Begravningsbyråers förbund har ett formulär där man kan fylla i fakta och önskemål. Den finns att hämta på nätet: <http://www.fonus.se/ladda-ned-vita-arkivet/>
http://www.livsarkivet.se/etc/livsarkivet/files/Livsarkivet_12.pdf (<http://www.livsarkivet.se/>)

Intervjua personer om vad som ger livet mening, respektive suger musten ur dem i livet (hitta intervjuoffer t.ex. på stan, i din släkt, i församlingen) och anteckna eller spela in intervjuerna på mobilen. Prata om det de har sagt nästa gång. Var hittar du lusten till livet? Var finns det som tynger och drar ner?

4.SKAPA.

Vi vill att människor ska minnas oss, också när vi dött. Själv minns du kanske en vän eller en anhörig som är död?

Använd små tändsticksaskar för att göra en "minnesask" för dig själv eller någon annan, med hjälp av tyg, pysselmaterial som stenar, glasbitar, filt, papper eller växtdelar, ett nedskrivet citat eller något som doftar. Prata om era minnen och hur ni skulle vilja att andra mindes er.

5.BIBEL.

Det finns många olika föreställningar om vad livet och döden egentligen betyder. Några människor tror på ödet, att vi är menade till ett visst liv, på gott och ont. Andra tror på reinkarnation, att vi föds om och om igen, ibland som människor, ibland som något annat.

Men i kristen tro menar vi att alla människor har ett liv, som är en gåva av Gud, och frihet att forma det, men ansvar för vad vi gör av det. Livet med Gud börjar här, och fortsätter i evigheten.

Markusevangeliet kapitel 10, vers 17-31. (Vad ska jag göra för att vinna evigt liv?)

Johannesevangeliet, 5:24 (Den som hör mina ord har gått över från död till liv.)

Matteusevangeliet 25:31-46. (Människosonens dom.)

1 Korinthierbrevet, kapitel 15, vers 20-28, 35-58. (Om uppståndelsen.)

Uppenbarelseboken 21:1-8 (Gud ska torka alla tårar.)

Bibeln säger inte så mycket om vad som händer efter döden, men talar i bilder. I kyrkans tradition har man senare målat vidare på idén om himmel och helvete, bl.a. för att motivera människor att leva ett rätt liv.

I kristen tro brukar man kalla det "den dubbla utgången" – tanken att det finns två alternativ efter döden, ett i gemenskap med Gud, och ett utanför gemenskapen med Gud. Idag pratar vi inte längre så mycket om himmel och helvete, eftersom de väldigt konkreta bilderna med gator av guld eller avgrunder av brinnande eld är svåra att förstå.

Men fortfarande måste vi fundera över vad vi tror: kommer alla att få vara tillsammans med Gud efter döden, eller finns det olika alternativ?

Diskutera: Vad kan du tänka dig är bra och dåligt med idén om den dubbla utgången?

Vad talar för och emot att det skulle kunna finnas någon variant av en himmel eller ett helvete?

Kan man säga nej till Gud? Är det rätt av Gud att acceptera ett nej?

6. UNG I FÖRSAMLINGEN.

Det finns många människor som någon gång i livet mår dåligt psykiskt. Många unga människor mår dåligt och funderar på självmord just under tonårs- och ungdomstiden. Finns det möjligheter i församlingen för att hitta någon att prata med när man behöver det? Hur får man veta det? Kan ni sprida den kunskapen bättre tillsammans?

Alla kan lära sig att ha bättre koll på tecken att någon man känner mår dåligt.

"Låt himlen vänta" är ett studiematerial som ligger på Sensus hemsida. <http://www.sensus.se/Ledare/Studiematerial/Livsfragor/Lat-himlen-vanta/>

Suicidprevention i Väst, hemsida: www.suicidprev.com, erbjuder tips, material och kurser i psykisk livräddning. Den riktar sig både till den som har självmordstankar, och den som vill hjälpa.

7.TIPS.

Film:

Best Hotel Marigold – om en grupp pensionärer som far till Indien för att leva livet.

Nu eller aldrig – om två män som får veta att de inte har långt kvar att leva.

Bok:

Innan jag dör av Jenny Downham. En ung tjej drabbas av en dödlig sjukdom och gör en lista på allt hon vill hinna med innan hon dör. Vad skulle vara viktigt för dig, om du visste att din tid var kort? (Har också filmatiserats 2012 som "Now is good.")

Bröderna Lejonhjärta, Sunnanäng, Mio min Mio av Astrid Lindgren.

Resan till Ugri-La-Brek av Thomas och Anna-Clara Tidholm

Harry Potter och Dödsrelikerna av J.K. Rowling.

Döden finns med också i böcker för barn, och alla barn ställer någon gång frågor om döden. Hur ska vi prata om döden så att den blir mer möjlig att förstå? Hjälper det oss att acceptera att alla ska dö, eller inte?

KAPITEL 5. DOPET.

1.SAMTAL.

Vem är dopet till för, människan eller Gud?

Vad betyder det att man döps "in i kyrkans gemenskap"?

Svenska kyrkan, och många kristna kyrkor, ser dopet som grund för att ta emot nattvarden: hur ska man förstå det?

Det finns många olika sätt att beskriva vad som händer i dopet, t.ex. att ta emot rening, förlåtelse, evigt liv, helig Ande, att bli en del av en gemenskap, att dö och födas på nytt, att börja om. Vad tänker jag – vad betyder dopet för mig?

Finns det fördelar och nackdelar mellan att döpas som nyfödd respektive som barn/ungdom/vuxen?

Om du får barn, skulle du vilja låta döpa dem eller inte? Varför?

2.ÖVNING.

Fyrhörnsövning.

Vad liknar dopet mest?

Inträdesbiljett

ID-kort

Flytväst

Eget förslag

Pluppövning.

Alla får tre klisterlappar att fördela. Sätt upp blädderblocksblad med olika bilder för vad som händer i dopet. Vilka motiv talar mest till dig? Dopet som...

Rening / förlåtelse / del i Jesu död och uppståndelse / gemenskap.

Linjeövning.

Jag ser dopet mest som:

En engångshändelse - En process

En familjetradition – En religiös rit

En formalitet – Något som berör mig personligen

Något jag gör för Gud – Något Gud gör för mig

3. PRÖVA

Gör en upplevelsevandring kopplad till dopet!

T.ex. så här:

Station 1. Saltet:

"Ni är jordens salt, men om saltet mister sin kraft, hur skall man då få det salt igen? Det duger inte till annat än att kastas bort och trampas av människorna" Matteusevangeliet 5:13

Smaka på salt i en skål!

Att fundera över:

Salt kan användas för att bevara från förruttelse. Jesus säger inte att vi är jordens socker. Vad innebär det för det kristna livet att vi är salt och inte socker?

Station 2.

Vattnet: " ..han räddade oss ... med det bad som återföder och förnyar genom den heliga anden." Titusbrevet 3:5" Sedan skall jag bestänka er med rent vatten och göra er rena" Hesekiel 36:25

Doppa några fingrar i vattnet och känn på det. Om du vill: Fyll i korstecknet som du tecknades med i dopet.

Bön:

*Jag ritade ett kors
med fingret.*

*Jag ritade ett kors
på mig själv.*

Det betyder:

*Jag är Guds barn
såsom Jesus är det.*

När jag blev döpt

ritades ett kors

på min panna

på min mun

på mitt hjärta

Jag fyller i mitt dopkors

så att det aldrig suddas bort.

Se Gud på korset

se att jag är ditt barn!

Station 3. Dopdräkten:

Svep in dig i ett vitt lakan!

"Är ni döpta in i Kristus, har ni också iklätt er Kristus." Galaterbrevet 3:27

"Se till att ni förnyas i ande och förstånd och att ni klär er i den nya människan, som har skapats efter Guds bild, med den rättfärdighet och den helighet som hör sanningen till." Efesierbrevet 4:23-24

Bön:

Lär mig Herre att vandra genom livet på ett sådant sätt att jag inte smutsar ner dina vita kläder, och när jag ändå gör det, klä mig på nytt i din rättfärdighet. Amen

Station 4. Oljan

"Du smörjer mitt huvud med olja och låter min bägare flöda över." Psaltaren 23:5

Smörjelse med olja och bön om helig Ande hör dopet till. Det kan följa omedelbart på dophandling, eller komma senare. Olja förknippas i Bibeln med den helige Ande. Det kan också som i psaltartexten ovan ses som ett tecken på Guds välsignelser och överflödande godhet.

Bön:

Gud vår Fader, du som enligt ditt löfte ger helig Ande åt ditt folk, för att det skall få känna Guds barns frihet, och i hoppet glädjas åt det himmelska arvet, hjälp oss att i Andens kraft vittna om dig.

Genom Jesus Kristus, din Son, som lever och verkar med dig och den heliga Ande från evighet till evighet. Amen.

Station 5. Ljuset

"Jesus säger: Jag är världens ljus. Den som följer mig ska inte vandra i mörkret utan ha livets ljus." Johannevangeliet 8:12

"Ni är världens ljus. En stad uppe på ett berg kan inte döljas, och när man tänder en lampa, sätter man den inte under sädsmåttet utan på hållaren, så att den lyser för alla i huset. På samma sätt skall ert ljus lysa för människorna, så att de ser era goda gärningar och prisar er fader i himlen." Matteusevangeliet 5:14 -16

Tänd ett ljus och ställ det på altaret!

Att fundera över:

Ljuset, världens och livets ljus, Kristusljuset, tändes i våra liv den dagen då vi döptes.

Vem ser mitt ljus?

Be en bön och sjung en sång som avslutning!

Undersök!

Ta reda på mer om ditt eget dop eller andras: om du är döpt, när och var det hände, vilka som var med, om ditt dopbevis eller någon dopgåva finns kvar. Har du firat en dopdag någon gång? Fråga släkt eller vänner om de vet ifall de är döpta och vad det i så fall har för betydelse för dem.

Om ingen har varit med om ett dop, be en präst visa hur det går till!

4. SKAPA.

Sätt på musik, ta fram stora pappersark, t.ex. spännpapp på rulle, vattenfärg eller akrylfärg och penslar. Måla era tankar och känslor om dopet. OBS! Bilderna behöver inte föreställa något utan kan vara färger och former man får t.ex. genom att hälla små mängder färg fram och tillbaka när man lutar pappersarket, eller genom att vika det målade pappret och göra avtryck med färgen. Vill man jobba i mindre format kan akvarellpapper ge fina effekter när man målar med generöst flytande färg.

När bilderna torkat, låt alla ta två L-formade pappersremsor som ram och med hjälp av den leta upp och klippa ut en bild som får bli "min bild av dopet". Om ni vill, prata om era bilder efteråt.

5. BIBEL.

Läs Matteusevangeliet kapitel 3. Johannes Döparen uppmanar alla som lyssnar att förändra sina liv. Dopet är ett tecken på att man vill ta emot förlåtelse och börja om. När Jesus döps blir det ett yttre tecken på att han är utvald av Gud.

I luthersk tradition, som Svenska kyrkan tillhör, fokuserar vi på dopet som sakrament, en helig handling och i första hand ett uttryck för Guds nåd. I baptistiska traditioner, som i baptist- och pingstkyrkor, fokuserar man mer på dopet som bekännelse av den egna tron, s.k. troendedop. I Svenska kyrkan, liksom katolska, ortodoxa, anglikanska och en del andra kyrkor, anser vi att dopet gäller en gång för alla, även om man byter kyrka. I kyrkor med annan dopsyn kan man behöva döpas igen som vuxen om man är döpt som barn. Fundera på hur dopet kan fungera som ett uttryck för något jag eller vi vill (förändring, nytt liv) och hur dopet kan fungera som uttryck för något Gud vill ge (förlåtelse, kallelse). Vad talar mest till dig? Vilka fördelar finns det med att döpas som liten och som stor?

I den judiska religionen fanns det reningsceremonier med vatten, men man kan också säga att omskärelsen var den judiska motsvarigheten till dopet. I den första kyrkan diskuterade man om man som ny kristen först måste omskäras också, inte bara döpas, men släppte det kravet. Idag diskuterar man om det är rätt eller fel att omskära små pojkar. Är det rätt eller fel att döpa små barn? Hur balanserar man traditionen och individen, familjen och barnet?

Läs Apostlagärningarna 8:26-40 om den etiopiske hovmannen som döps i Jordanfloden.

Ska man ställa upp några krav för dopet? Finns det några förväntningar kopplade till ett dop, bortom det som händer då och där? Vems ansvar är det att berätta om mitt dop, ifall jag döpts som liten? Räcker det att bli döpt?

Läs Matteusevangeliet 28:16-20 (dopbefallningen). Apostlagärningarna 16:11-15. Lydia döps "med hela sitt hus", d.v.s. familj och tjänare. I Bibeln finns det olika sorters dop: dop som uttrycker att jag vill förändra mig, dop som uttrycker att jag blir utvald, individuella dop och kollektiva dop. Paulus själv skiljde t.ex. på "Johannes-dopet" som var ett omvändelsesdop, och dopet i Jesu Kristi namn, som var ett sätt att bli en del av gemenskapen med Kristus. Vilken roll spelar dopet idag? För oss människor? För kyrkan? Skulle vi klara oss utan dopet?

Läs Romarbrevet, 6:1-14. Paulus skriver om dopet som vårt sätt att delta i Jesus död och uppståndelse. Martin Luther pratade om att vi varje dag skulle leva i vårt dop. Förlåtelse och nystart hör till det kristna livet.

Fundera på: Vad är det du skulle önska att "dö bort ifrån"? Vad för sorts "nytt liv" längtar du efter? Behöver man tillfällen för "nystart" i livet?

6. UNG I FÖRSAMLINGEN.

Ta reda på mer om församlingen där ni bor! Hur många döps varje år? I vilka åldrar är de som döps? Finns det konfirmander som döps under konfirmandtiden? Får de några faddrar? Finns det några som är "antecknade i väntan på dop", dvs där föräldrarna är medlemmar och barnen inte är döpta? Bli de kontaktade vid 18-årsdagen? Hur många är döpta men inte konfirmerade? Har man någon kontakt med dem? Finns det dopundervisning för den som är vuxen och vill döpas eller konfirmeras?

Ni som är med i gruppen: har ni döpts, eller funderar ni på om ni ska döpas? Är dopet något ni tycker man ska dela med alla i den vanliga gudstjänsten på söndag, eller något man hellre delar med familjen eller dem som står närmast? Hur ska man fira sin dopdag? Firar ni dopdagar i församlingen på något sätt? Vad kan faddrar betyda? Är ni faddrar åt någon?

7. TIPS.

Bok:

"Introduktion till dopet, Emma Tribell", Verbum förlag.

"Leva i dopet. Brev från biskoparna till Svenska kyrkans präster och församlingar" (2011) Svenska kyrkan, Biskopsmötet

Film:

På Svenska kyrkans webbplats hittar du bl.a. en kort instruktionsfilm om dopet. <http://play.svenskakyrkan.se/> Lunds stift har lagt upp en serie korta filmer om olika sorters dop på YouTube <http://www.youtube.com/playlist?list=PL86614DCD09F50FF4>

The Mission (1986) utspelar sig på 1700-talet och handlar om den europeiska kolonisationen av Latinamerika. Europeerna hade olika attityder till indianerna som redan bodde där, som skulle omvändas till den kristna tron. När missionsstationen och indianerna hotas väljer en jesuit präst icke-våldets väg medan en annan tar till svärdet. Fundera över vad mission innebär idag: hur vill du leva efter dopbefallningen "Gå ut och gör alla folk till lärjungar"?

KAPITEL 6. SYNDEN.

1.SAMTAL.

I en av de syndabekännelser som använts i kyrkan ber vi om förlåtelse för vad vi gjort fel med "tankar, ord och gärningar". Hur tänker du: är synd bara sådant som man faktiskt gör, eller kan synd vara sådant man säger och tänker också?

Räknas i så fall det goda man säger och tänker också?

"Underlåtenhetssynd" kallas det när man inte gör något som man borde ha gjort. Kan det vara synd att INTE göra något? Hur tänker du?

Läs den inledande berättelsen om Victor och Sara i kapitel sex. Vad skulle du ha gjort i Saras situation? Vem har du mest, respektive minst sympati för, Sara, Victor, Jasmin eller killen som stjal mobilen?

2.ÖVNING.

Linjeövning.

För mig är synd mest:

Ett slags kosmiskt tillstånd som alla drabbas av - Individuella handlingar vi gör.

Att göra fel saker – Att inte göra rätt saker

En del av livet – Något som bara har med kyrkan att göra.

Fyrahörnsövning.

Jag tror att det vanligaste är att människor syndar med

Tankar

Ord

Handlingar

Eget förslag

Jag tror att det vanligaste är att människors synd drabbar

Dem själva

Andra människor

Naturen

Eget förslag

Gör ett papper fyllt med ord om sådant som kan uppfattas som "synder", t.ex. det som räknas upp i de tio budorden, traditionella "syndakataloger" som rökning, dricka sprit, dansa osv. men även mindre traditionella förslag som miljöförstöring, rasism, mobbning, likgiltighet osv. Låt alla få ett papper och tid att ringa in de ord som de själva uppfattar som "synder". Låt sedan var och en välja ut de fem ord som de tycker är de allvarligaste synderna. Var och en skriver upp dem på separata post-it lappar och ni samlar ihop dem i grupper på tavlan.

Diskutera: Är ni eniga eller oeniga? Vilka synder fick flest "röster"? Finns det någon skillnad mellan vad ni tror att folk i allmänhet brukar uppfatta som "synd" och vad ni själva tycker är synd? Vad tror ni är vanligt att man i Svenska kyrkan uppfattar som "synd"? Tror ni att det är någon skillnad mot andra kristna samfund?

3. PRÖVA.

Gör en tipsrunda, där var och en får gå för sig själv och fundera över sådant man gjort och inte gjort: T.ex. "Jag har snattat", kryssa ja/nej. "Jag har sagt något elakt till en annan människa", "Jag ingrep inte när jag såg någon bli illa behandlad." En individuell vandring där jag får fundera över sådant som jag är mindre nöjd med i mitt liv. Tipsrundan slutar i en gemensam syndabekännelse, där vi får möjlighet att bränna våra lappar och gå vidare.

Testa att minska ditt ekologiska fotavtryck på planeten genom att t.ex. bara äta vegetarisk mat i en vecka!
Prata om: hur vet man i olika situationer vad som är rätt att göra/ vad som är Guds vilja? Hur mycket ska man vara beredd att offra för andras väl?

4. SKAPA.

Inom romersk-katolska kyrkan talar man om sju "dödssynder", synder som på ett djupare plan förstör vår relation till Gud: girighet, avund, högmod, vällust, frosseri, lättja, vrede. De har positiva motsvarigheter i sju dygder: generositet, medmänsklighet, ödmjukhet, kyskhet, avhållsamhet, flit, tålmod.

Välj ut en dödssynd eller en dygd som du vill gestalta. Använd t.ex. lera eller collage för att skapa en bild av det du har valt. Titta på varandras bilder och se om de andra kan identifiera vad du har valt att framställa. Diskutera: är detta en dödssynd som ni tror är ett problem för människor idag? Är detta en dygd som människor beundrar?

Välj ut en dödssynd eller en dygd som ni vill gestalta tillsammans i en mindre grupp. Gör en scen som visar vad dödssynden eller dygden innebär. Spela upp för varandra och se om de andra kan identifiera vad ni har valt att framställa. Diskutera: är detta en dödssynd som ni tror är ett problem för människor idag? Är detta en dygd som människor beundrar?

5. BIBEL.

Läs 2 Mosebok, 20:1-16. Här får Moses de tio budorden av Gud. Diskutera vad budorden består i och vad de har för poäng: vad är det man ska undvika? Går det att vända på dem? T.ex. vad är det man ska göra och inte ska göra för att "hedra sina föräldrar"? Vad är det man kan göra för att uppfylla sjunde budordet, mer än bara låta bli att stjäla? Hur mycket har förändrats sedan Mose tid – hur skulle budorden se ut om de gavs till oss idag?

Psaltaren 51 är en bön om förlåtelse av kung David, när han hade stulit Uriahs hustru Bat Seba och sett till att Uriah blev dödad. Diskutera: kan man förlåta alla synder? Kan vi? Kan Gud? Räcker det att bara säga orden, eller måste man vara "förkrossad", som David säger, för att få förlåtelse? Ibland säger man att det är skillnad på försoning -att förstå den andres perspektiv, att acceptera vad som hänt och gå vidare – och förlåtelse – att förlåta en annan människa för det den har gjort mot mig. Vilket tror du är svårast? Går det att skilja på handlingen och personen som gjort den?

Amos 5:7-27 är profeten Amos dom över Israel, som inte längre följer Herrens bud. Diskutera: Vilken sorts "domspredikan" hör man i kyrkorna idag? Vilka är dagens "profeter"? Vad är det för synder man diskuterar i kyrkan? Om Amos skulle predika sitt budskap idag, vilka skulle han predika för, vart skulle han gå? Kan eller ska man vänta sig att den som är kristen gör mer rätt än andra människor?

Johannesevangeliet 8: 1-30. Den här passagen om Jesus och kvinnan som anklagas för äktenskapsbrott, var i början omdiskuterad. Kunde det verkligen stämma att Jesus låtit en syndare gå så där, utan att ställa krav? Diskutera: Vad innebär förlåtelse? Finns det exempel både på villkorad förlåtelse – "vi förlåter dig om du..." och ovillkorlig förlåtelse – "du är förlåten"? Vad är skillnaden?

Några har påpekat att enligt reglerna blev man anklagad för äktenskapsbrott när man blev tagen på bar gärning: så var är mannen som kvinnan var otrogen med? Diskutera: Finns det olika villkor också idag för vem som ställs tills svars för en handling? Dömer vi olika människor efter olika standard? Vilka synder är "oförlåtliga" i vårt samhälle och vår tid?

6. UNG I FÖRSAMLINGEN.

I gudstjänsten börjar vi ofta med en gemensam syndabekännelse. Tanken är att vi var och en ska få chansen att lägga ifrån oss sådant som vi plågas av. Men ibland drabbas unga människor av dåligt samvete bara för att de inte lever upp till kraven från sig själva, skolan, kompisar, familjen. Synd, skuld känslor, skuld och skam är olika saker.

Synd: något som skapar distans och förstör min relation till Gud, och genom det också min relation till mig själv, skapelsen eller andra människor. Jag behöver sätta fingret på problemet, be Gud om förlåtelse och hjälp att gå vidare. Förr fanns "syndakataloger", idéer om att en kristen inte fick t.ex. röka, spela kort, dansa, dricka alkohol, svära. Vad tjänade de för syfte? Hur är det idag?

Skuld: Jag har gjort något som var fel och som fått dåliga konsekvenser för mig själv eller andra. Jag behöver erkänna och ta ansvar för det som blev fel, be om förlåtelse där det är relevant, och försöka gottgöra det till den som är berörd. Skuld är något jag kan bli färdig med.

Skam: Jag skäms för att jag känner mig som en dålig sorts människa, för att det är fel på mig. Skam är svårare att bli av med, eftersom det bottnar i min bild av vem jag är.

Diskutera: får man hjälp i församlingen att skilja på synd, skuld och skam? Är det rimligt att känna skuld-känslor för att man misslyckats på ett prov? Eller att skämmas för att man inte är tillräckligt smart eller snygg? Vad ska man be Gud om förlåtelse för och inte? Hur stärker vi varandras självkänsla? Hur hjälper vi varandra att ta ansvar för det vi faktiskt har gjort? Släpper vi in alla och låter dem bli accepterade som de är?

Vad är bikt?

Erbjuder ni tillfällen till enskild bikt i församlingen? Vet alla vad bikt är? Bjud in en präst och prata om vad som är syftet med att gå till bikt, när det passar bäst att göra det. Förutom bikt finns självvårdande samtal, och möjlighet att "bara" gå för att prata om sådant man behöver dela med någon annan med en präst, diakon eller pedagog. Prata gärna om tystnadsplikten och vilka olika saker den innebär, för präster och diakoner, för anställda och för ideella ledare i församlingen.

7. TIPS.

Film:

En liten film om konsten att döda, En liten film om kärlek (1988).

Regissören Kieslowski gjorde en serie filmer inspirerade av de tio budorden, om vanliga människor och hur deras handlingar drabbar dem själva och andra.

I En liten film om konsten att döda följer vi en ung man på drift, som brutalt dödar en taxichaufför och sedan själv blir avrättad för mordet.

I En liten film om kärlek följer vi en osäker tonårskille som blir kär i och spionerar på en grannkvinna, och deras omaka relation.

Fundera över: vilket ansvar har vi för de konsekvenser våra handlingar har för andra människor? Finns det handlingar som alltid är fel eller rätt, eller beror det på omständigheterna?

Bok:

"Vad gör vi nu? Bemötande och förebyggande av sexuella övergrepp i Svenska kyrkan." (2010) En bok för dig som är ledare eller anställd i Svenska kyrkan om hur man ska utbilda och planera för att förebygga sexuella övergrepp i verksamheten.

Övrigt:

Det finns en app man kan använda på nätet för etisk shopping: <http://www.avoidplugin.com/widget.php>

KAPITEL 7 NATTVARDEN.

1. SAMTAL.

Nattvarden är ett mysterium, d.v.s. ingen av oss kan förklara exakt vad Gud gör när vi går till nattvard. Ibland kopplas undervisning till den första nattvardsgången. Hur mycket kan man/ måste man förstå nattvarden?

Nattvarden är en åminnelse, d.v.s. å ena sidan minns vi något som har hänt engång, å andra sidan händer det igen och igen, när vi upprepar det. Är nattvarden för dig mest en påminnelse om något som hände? Eller är nattvarden något som är verkligt, här och nu?

Nattvarden är en offermåltid, det handlar om att Jesus var villig att offra sig för oss. Brödet som delas påminner om vetekornets lag, Jesus sade: "om vetekornet inte faller i jorden och dör förblir det ett ensamt korn. Men om det dör ger det rik skörd." (Johannesevangeliet 12:24) Vad tänker du att det betyder, att Jesus offerar sig och dör för att vi ska leva?

Man kan berätta om Jesus död på olika sätt: ett är att Jesus "älskade världen tillbaka till Gud" (SvPs 62) snarare än att Jesus är ett offerlamm . Finns det olika sätt att beskriva meningen med Jesus död på korset, som du har lättare eller svårare att ta till dig?

Jesus säger också att vi som vill följa efter honom ska vara beredda att offra våra egna liv. (Johannes 12:25-26) Vad tänker du att det kan betyda att följa Jesus?

2. ÖVNING.

Fyrhörnsövning.

Jag tycker att nattvarden mest liknar:

En högtidlig middagsbjudning

En fest med många gäster

Fika hemma vid köksbordet

Eget förslag

När jag går till nattvarden gör jag det mest:

För min egen skull

För Guds skull

För gemenskapens skull

Eget förslag

Att Jesus offrade sig och dog för mig tycker jag känns:

Jobbigt

Svårbegripligt

Stort

Eget förslag

För att gå till nattvarden tycker jag att

Man ska vara döpt

Man ska veta vad det är

Man ska vilja vara med

Eget förslag

Rangordna.

Det finns många olika bilder för vad som händer i nattvarden, och vad den kan betyda. Gör en lista där du rangordnar några av orden efter vilka som betyder mest för dig, där 1 är mest, 2 näst mest osv. Jämför era listor och diskutera vad de olika orden innebär för er.

Nattvarden som:

Rättvisans tecken, Ett med Kristus, Förlåtelse, Från död till liv, Offermåltid, Gränslös gemenskap.

3. PRÖVA.

Fundera ut sätt som ni kan dela med er av gemenskap, tid och annat på ett konkret sätt. Idéstorma fram egna idéer eller titta på dem nedan.

Ex. Bjud någon du inte känner så bra på middag.

Var med och ordna alternativt julfirande för dem som är ensamma på julen tillsammans med andra föreningar på orten där ni bor.

Finns det vårdhem, hem för institutionsplacerade barn, flyktingförläggningar, eller verksamhet för nyanlända flyktingar där ni bor? Finns det besöksverksamhet i församlingen? Kan er grupp gå på hembesök hos gamla eller institutionsbundna människor under en termin eller ett år?

Finns det någon Amnestygrupp där ni bor? Be att få komma på studiebesök och ta reda på mer om vad man kan göra för att jobba för mänskliga rättigheter.

Finns det föreningar som jobbar som nattvandrare på helgerna, där ni bor, morsor och farsor på stan eller liknande? Kan ni vara med och hjälpa till att ordna varm dryck och bullar t.ex.?

4. SKAPA.

Sätt er runt ett bord med varsitt tomt papper framför er, silkespapper i många olika färger och lim. Jobba under tystnad, gärna till musik. Gör collage i fem minuter, rotera sedan era papper ett steg till vänster så att alla får ett nytt, påbörjat collage framför sig. Jobba i fem minuter till, byt igen. Kom ihåg att silkespapper kan rivs i små och stora bitar, klistras i lager på lager, men också skrynklas ihop för att skapa tredimensionella effekter. Fortsätt tills minst fem personer jobbat på varje bild.

Titta tillsammans på bilderna och prata om hur det var att jobba på olika bilder som andra redan tänkt något med. Jobbade du konsekvent på samma sätt med alla bilder, eller lät du bilden inspirera dig till att anpassa dig till det som redan var gjort eller prova nya saker? Fundera på: Säger det dig något om hur du vill vara eller brukar vara i en grupp?

5. BIBEL.

Läs Lukasevangeliet 19:1-10 om Jesus och Sackaios. Jesus satte i system att dela måltidsgemenskap med människor som var illa sedda i samhället. "Han umgås med syndare och äter med dem" var en anklagelse som riktades mot honom av de religiösa ledarna.

Diskutera: Är kyrkan en spegel av samhället? Vem platsar inte i kyrkans gemenskap idag? Vilka uttalade och osynliga normer har vi för vem som hör till och inte? Känner du dig hemma? Varför/varför inte?

Läs Lukasevangeliet 22:7-23. Jesus och lärjungarna äter sin sista måltid tillsammans.

Den första nattvarden var också en judisk påskmåltid, en högtid till minne av uttåget ur Egypten, då man åt osyrat (ojäst) bröd och påskalamm. Någon har sagt: "Vi kristna är experter på okroppslighet. Vi är de enda som kan göra en symbol av en symbol: oblaten är en torr symbol för brödet, som är en symbol för Kristi kropp." Stämmer det att vi är rädda för att göra saker för verkliga eller kroppsligt påtagliga i kyrkan? Kan nattvarden bli en utmaning eller en påminnelse om verkligheten?

Läs Korinthierbrevet 11:17-34. I den tidiga kyrkan var nattvarden också en gemensam måltid, men tydligt klarade man inte gemenskapen utan konflikter

Vissa kyrkor menar att nattvarden bara är en symbolisk måltid. Svenska kyrkan tillhör de kyrkor som menar att Gud faktiskt är närvarande på något sätt i bröd och vin. Pga att vi har olika nattvardssyn vill inte alla kyrkor dela nattvard med andra som tänker olika.

Diskutera det Paulus skriver – vad kan ni känna igen och inte? Är det något som är svårt att förstå? Är natt-

varden idag något som du tycker skapar samhörighet och/eller något som drar upp gränser?

6. UNG I FÖRSAMLINGEN.

Gör en verkstadsgudstjänst tillsammans med präst och musiker! Se till att ni har minst ett par timmar på er. Bestäm tillsammans vad som är gudstjänstens tema, antingen ni följer kyrkoåret eller hittar ett eget tema. Prata om vad ni vill att gudstjänsten ska förmedla och vad ni tycker är viktigt. Dela in er i grupper och ta ansvar för olika delar av gudstjänsten: några för musiken, några för predikan och/eller beredelse, några för att göra iordning gudstjänstlokalen, några kan kanske baka bröd till nattvarden eller förbereda en förbön osv. Träffas sedan och stäm av med varandra vad ni har kommit fram till, och fördela ansvaret för vem som gör vad i gudstjänsten. Behövs det agendor, psalmböcker eller texter till sådant som alla ska läsa/sjunga med i? Be för gudstjänsten innan den börjar, och prata efteråt om ifall det blev som ni trodde. Kanske kan ni ha en gudstjänstgrupp som förbereder en gudstjänst varje termin, där olika människor får chansen att vara med?

7. TIPS.

Bok:

InTro: introduktion till gudstjänsten, Per-Erik Persson, Verbum. En liten bok om varför och hur vi firar gudstjänst.

En liten vägledning till nattvarden, Jonas Jonsson, Verbum. En liten bok om vad nattvarden kan betyda.

Den genomskinliga platsen, idématerial kring gudstjänsten med inspiration från Iona, Victoria Rudebark, Leif Nahnfeldt, Verbum.

Film:

Jesus från Montreal (1989) Kanadensisk film om ett litet sällskap skådespelare som får i uppdrag av en katolsk präst i Montreal att modernisera ett gammalt passionsspel om Jesu lidande, död och uppståndelse. Men när deras version blir för engagerande och nutidskritisk hamnar de i konflikt med sina uppdragsgivare och historien upprepar sig. Bra utgångspunkt för en diskussion om vad gemenskapen kring Jesus handlar om översatt till dagens värld.

Fundera tillsammans över: finns det filmer som inte handlar explicit om nattvarden, men som innehåller scener som på olika sätt visar vad det betyder att dela med andra? (Matrix, Fenomen, Tillsammans, Mio min Mio...). Vad är det med nattvarden grundtanke som går att översätta till mänskliga erfarenheter som vi delar?

KAPITEL 8. BÖNEN.

1. SAMTAL.

När och hur ber du? Är det lättare att be med färdiga ord, eller med egna ord?

Vad är det som händer när vi ber? Med oss? Med Gud? Med världen omkring oss?

Tror du att det finns någon som ber för dig? Ber du för andra?

Tack – Hjälp – Förlåt är det man brukar kalla grundformen för en bön, men man kan också be tyst, utan ord.

Hur vill du helst att en bön ska vara?

Vad tror du är poängen med att be? Varför finns bön i alla religioner?

2. ÖVNING.

Fyrahörsövning.

Jag tror att bön är viktig:

För min egen skull

För Guds skull

För andras skull

Eget förslag

Jag tror att min bön mest påverkar:

Världen omkring mig

Min relation till Gud

Min relation till andra

Eget förslag

Bön för mig liknar mest:

Att skriva dagbok

Att lyssna på radion

Att prata i telefon

Eget förslag.

Skriv färdigt de här meningarna:

När jag ber tänker jag ofta på...

Jag ber helst ...

3. PRÖVA.

Hur känns det mest naturligt för dig att be – sittande på en stol, knäfallande, på golvet, utsträckt på mage eller rygg, blundande, tittande ...prova några olika böneställningar.

Prova meditativ bön tillsammans med någon som kan leda er i t.ex. kristen djupmeditation. Lär er om sittställning och andning, prova att sitta stilla och låta tankarna stilla av.

Prova att sitta stilla i meditativ bön hemma tjugo minuter om dagen i en månad, så att ni får öva er i att hitta lugnet. Prata om vad som händer i kroppen och i huvudet när man försöker öppna sig och bli stilla.

Gå i labyrint är ett gammalt kristet sätt att gå sig till stillhet som funnits sedan medeltiden. (I katedralen i Chartres finns t.ex. en bevarad labyrint.) Genom att följa labyrinten med kroppen blir det inre fritt att öppna sig i bön. Kolla om ni har någon labyrint i närheten av församlingen. Annars kan man planera och bygga en tillfällig eller permanent labyrint tillsammans, just för bön.

Att pilgrimsvandra kortare eller längre sträckor under tystnad är också ett sätt att bli stilla och be i tysthet. Kolla med ert stift om det finns pilgrimsgrupper som ni kan ansluta er till om ni vill pröva att vandra.

Att vara i retreat, i tystnad, i en eller flera dagar, för att få tid att tänka och be, är en gammal kristen tradition. Men man behöver inte åka bort till en retreatgård, man kan göra en endagsretreat i kyrkan hemma. Skapa rum där man kan sitta i stillhet, erbjud ledda meditationer under dagen som man kan delta i om man vill, servera lunch med stillsam klassisk musik så att ingen känner sig obekvämt med att äta i tystnad, erbjud enskilt samtal för den som börjar grubbla över något och behöver prata. Inled och avsluta dagen med en gemensam andakt.

4. SKAPA.

Pröva att rita din bön istället för att skriva. Poängen är inte att visa upp det ni har gjort för varandra, utan ni ritar för att hitta ett sätt att uttrycka bön utan ord.

En kvinna berättade att hon tyckte om att sitta ensam och sticka för att det blev som en bön, ett samtal med Gud, medan hennes händer var upptagna. Efteråt tyckte hon att hon "stickat in" sina tankar och böner i det hon gjort.

Prova om ni kan hitta sätt att vara upptagna med händerna medan huvudet och hjärtat blir fritt att be. Man kan sticka, virka, väva på enkla vävramar, sy eller skapa i lera, tova eller tälja. Resultatet behöver inte föreställa något särskilt, det är själva aktiviteten som är till för att skapa fokus och koncentration.

5. BIBEL.

Läs om bön i t.ex. Markusevangeliet 11:22-25, Matteusevangeliet 5:6-15, Lukasevangeliet 11:5-13. Vad är viktigt med bön? Vad är mindre viktigt? Vad är bön till för?

Psaltaren innehåller många olika böner som har använts både i den judiska och i den kristna gudstjänsten. Leta reda på böner som du tycker om och böner som du har svårt för i Psaltaren, och diskutera era val med varandra.

Skrivövning, där vi använder flera källor.

Bibeln: Läs en bibeltext, t.ex. Psaltaren 139.

Övning: Lyssna till bibeltexten. Läs den själv och ringa in ett ord som du fastnar för. Använd "flödande skrift" – skriv ner alla associationer du får till ordet. Lyft ut fyra ord ur det du skrivit och byt ord med grannen. Skriv inledningen till en bön av grannens fyra ord.

Traditionen: Lyssna till en bön skriven av någon som gått före oss i den kristna traditionen. T.ex. Augustinus. "Gud, du har skapat mig till dig, och mitt hjärta är oroligt till dess det finner ro hos dig."

Övning: Hur fortsätter den bönen för dig? Vad lägger du in i orden? Hur gör du om dem till dina ord? Vem eller vad vill du be för: skriv din egen förbönslista!

Psalmboken: Läs en psalm ur den Svenska Psalmboken, t.ex. 192 Nu sjunker bullret.

Övning: Skriv om de sista raderna med egna ord. Låt rätten blomma där orätt råder! Gör fången fri och bryt våldet ned. När natten faller låt kyrkan vaka och mänskan hålla med mänskan fred.

Redigera nu din bön – Grannens inledning + Augustinus och din bön + Förbönslistan + De avslutande egna orden ur psalmen, blir en bön.

6. UNG I FÖRSAMLINGEN.

Vilken förbön används i gudstjänsten hos dig? Är den relevant för ditt liv? Vilka formuleringar och ber den gemensamma förbönen? Skulle ni i gruppen vilja få förtroende att ta ansvar för förbönen i gudstjänsten? Diskutera: vad är skillnaden mellan den egna bönen och församlingens gemensamma bön?

Har ni ett förbönsskrin där man kan lämna förbönsämnen? Hur tas de om hand? Finns det förbönsgupper i kyrkan som träffas, i hemmen eller i kyrkan? Vill ni prova att starta en grupp som träffas och ber regelbundet för egna och andras förbönsämnen?

7. TIPS.

Bok:

Tidegården är en gammal kristen böneform, där man läser ur Bibeln och ber vid bestämda tider på dagen enligt ett fast mönster. Man kan hitta formen för tidegården i olika böcker:

Den svenska tidegården, Ragnar Holte, Verbum.

Tidebönsboken, Hans Johansson, Libris.

Tidegården finns även som app att hämta på nätet, för Android och Iphone/Ipad.!

På svenskakyrkan.se/be har många människor lagt upp sina böner. Där kan du skriva in din bön, eller leta efter inspiration från någon annans böner!

Film:

Det finns flera filmer där bön förekommer på olika sätt, i bl.a. *Priest*, *Dead Man Walking*, *The Green Mile* och *Shadowlands*. Om ni ska prata om bön kan ni välja ut någon scen ur någon film som utgångspunkt för ett samtal om vad bön är och vad bön gör.

KAPITEL 9. BIBELN.

1.SAMTAL.

När och hur kommer du i kontakt med Bibeln?

Vad tycker du är positivt och vad tycker du är problematiskt med Bibeln?

Har du något favoritställe eller någon berättelse du kommer ihåg och kommer tillbaka till i Bibeln?

Vad uppfattar du är Bibelns centrum, det centrala budskapet?

Varför tror du att man ska läsa Bibeln?

Hur tycker du att man ska göra när budskap i Bibeln verkar krocka med varandra?

Känner alla till Bibelböckernas ursprungshistoria, vilka olika sorters litteratur Bibeln innehåller och hur den Bibeln vi har idag formades? Annars: gå igenom det med hjälp t.ex. av uppslagsdelarna i den fullständiga upplagan av Bibeln 2000. Diskutera: när man vet att Bibeln är ett bibliotek av böcker, hur påverkar det hur vi ska förstå den och hur man ska tolka den?

2. ÖVNING.

Linjeövning.

Är man kristen bör man ta till sig allt som står i Bibeln – Är man kristen bör man välja bort de bibelställen som står emot Gud som kärlek.

Bibeln är mest Guds ord – Bibeln är mest människors ord.

Bibeln är en viktig bok – Bibeln är en oviktig bok.

Inre och yttre cirkel.

Sitt i två ringar med stolar vända mot varandra. Ställ en fråga. Låt den inre cirkeln prata ett par minuter. Låt den yttre cirkeln prata ett par minuter. Låt de som sitter i den yttre cirkeln flytta ett steg åt vänster och ställ frågan igen i en ny konstellation: Vilken roll spelar Bibeln för dig?

Fyrahörnsövning.

Om Bibeln var en människa skulle Bibeln för mig vara som:

Min pojkvän/flickvän

Min chef

En avlägsen släkting

Eget förslag

Det bästa sättet att komma till rätta med Bibeln är:

Att läsa den mycket

Att inte läsa den alls

Att ta bort vissa bitar av den

Eget förslag

3. PRÖVA

Låt alla välja ut och läsa en bibelbok som man inte har läst förut! När ni träffas, berätta om era val och vad ni har fått ut av läsningen, frågor som kan ha uppstått osv.

4.SKAPA.

Gör omslag till era biblar, t.ex. av tyg, skinn, tjockt papper som ni dekorerar med färg eller collage. Gör era omslag personliga så att ni känner igen er egen bibel på långt håll. Har inte alla en egen bibel? Hur kan man få det?

5. BIBEL.

Ordet bibel kommer från det grekiska ordet biblia som betyder böcker. Bibeln innehåller massor av böcker: den är som ett helt bibliotek. I Svenska kyrkans officiella bibelöversättning finns det 77 böcker. De flesta började som muntliga berättelser och är nedskrivna i olika tider. De äldsta är från ca 900 f.Kr. och de yngsta från ca 100 e.Kr. Böckerna har olika författare och olika stilar, allt ifrån kärleksdikter och lagtexter till historiska berättelser, profetiska brandtal och brev med personliga hälsningar.

Upptäck vilka olika sorters bibelböcker det finns! I en del biblar finns, förutom Bibelkommissionens uppslagsdel och fotnoter, tillägg med information om Bibeln och dess böcker, t.ex. "Hittlistan" eller "Verbums uppslagsdel till Bibeln". Här hittar du ofta information om Bibelns böcker och tillkomsthistoria. Undersök och diskutera: Vilka böcker är: historiska, poetiska eller vishetslitteratur, profetiska, apokalyptiska, apokryfer, brev?

Jämför.

Läs 1 Mosebok 1:1-2:4. Läs sedan 1 Mosebok 2:4-2:24. Här har vi två olika skapelseberättelser som berättas sida vid sida. Jämför dem och se vad som liknar och vad som skiljer dem åt. Vad säger de två berättelserna om människan? Om Gud? Går de att förena med varandra, eller motsäger de varandra? Är det två olika sätt att berätta om samma sak?

Bibliodrama är en metod att uppleva Bibeln med alla sinnen och hela kroppen som kommit till Sverige från Tyskland. I en bibliodramagrupp arbetar man samman en längre tid för att hinna tränga in i en text. Förenklat kan man t.ex. göra så här:

Presentera bibeltexten ni ska jobba med genom att läsa igenom texten på flera språk högt tillsammans. Gå runt i rummet och läs texten högt.

Tryck upp texten i olika bitar, på papper som läggs ut på golvet och be alla gå runt och välja att ställa sig vid ord som särskilt berör dem. Berätta för varandra om det ord du har valt. Välj ett fysiskt uttryck eller gest som du tycker uttrycker innehållet i ordet. Låt sedan alla sätta sig ner och skriva ned några korta tankar om texten. Sedan kan man gå vidare.

Gå in i texten: Välj en roll i texten, det kan vara en person eller ett föremål eller ett begrepp, eller någon/något som inte uttryckligen är nämnt i texten men som man kan tänka sig finns där. Låt var och en berätta om sig själv utifrån den roll man har valt. Be var och en att inta en position på golvet, där texten utspelas. Spela spontant igenom texten i era olika roller.

Avslutande samtal: Gå en runda och be alla dela med sig av sina tankar och känslor inför texten och det man varit med om. Om man har gott om tid kan man ta sig tid att "forska" kring texten, ta reda på mer i bibelkommentarer och uppslagsverk.

Tolka.

Läs Johannesevangeliet 4: 1-42, om Jesus möte med en samarisk kvinna. Läs 1 Korinthierbrevet 14: 26-40 om ordningen vid de kristna sammankomsterna. Fundera över: vad är centrum i texten? Vad kan man använda för tolkningsnycklar när man läser? T.ex. om tolkningsnyckeln i kristen tro är det dubbla kärleksbudet, eller det som bäst tjäna livet, hur läser vi då den här texten? Vad blir viktigt och oviktigt då? Är det skillnader mellan situationen när den skrevs ned och situationen idag som gör att vi måste tänka om?

Bibelsyn.

Man brukar prata om att det finns olika bibelsyner, dvs olika sätt att se på och tolka Bibeln. Historisk-kritisk bibelsyn handlar om att först försöka förstå bibeltexten som historisk text. Var och när skrevs den, vilka riktades den till, vad var syftet, vad betyder orden osv. Bibelforskning kan hjälpa oss att ta reda på mer om detta. Sedan är det lättare att tolka vad den kan betyda i vår egen tid och våra förhållanden.

Det man kallar fundamentalistisk eller verbalinspirerad bibelsyn är mer ovanligt i Sverige. Då ser man på Bibeln som om Gud skrivit texten; den är inspirerad av Gud ord för ord och de enda fel som kan tänkas ha uppstått är p.g.a. att de som skrivit av texten skrivit fel. Man avvisar ofta helt den moderna bibelforskningen.

Evangelikal bibelsyn omfattas av många inom t.ex. pingströrelsen, EFK och andra s.k. evangelikala frikyrkor. Man menar att Bibeln är realinspirerad, samtidigt 100 % Guds ord och 100 % människors ord. D.v.s. även om människor påverkat utformningen och gjort misstag när Bibeln skrivits ned så garanterar Anden att helheten är i överensstämmelse med Guds avsikt.

Liberal bibelsyn kallas det ibland när man anser att bibeltexten i sin helhet är pålitlig, men att enskilda detaljer fortfarande kan vara felaktiga, eftersom det är människor som på ett mänskligt sätt har förmedlat Guds uppenbarelse. Man kan därför förhålla sig kritiskt till texten och avvisa vissa detaljer, samtidigt som man menar att den innehåller Guds ord. Inom Svenska kyrkan är det vanligare att man omfattar en liberal bibelsyn och är positiv till modern bibelforskning.

Vad kan du känna igen dig i, i den här kortfattade beskrivningen av bibelsyner? Oavsett vilken bibelsyn vi omfattar närmar vi oss alltid bibeltexten med vår egen erfarenhet och våra egna förutfattade meningar. Vi kan aldrig undvika att tolka texten. Men vad tror du, om vi försöker läsa en text ut olika bibelsynsperspektiv, hur förändrar det vår förståelse av texten?

Se-Bedöma-Handla.

I kapitlet om Bibeln beskriver Emma Gustafson en bibeltolkningsmetod där man kombinerar kunskap om den bibliska texten och dess tid med tolkning i grupp, i gemenskap med andra. Syftet är att se vad det vi läser betyder för oss, i vår verklighet, idag. Se-bedöma-handla är en sådan bibelstudiemetod där man först studerar texten, sedan studerar den egna verkligheten, och till sist bestämmer vad bibeltexten uppmanar oss att göra i våra liv.

Exempel: Läs Lukasevangeliet 18:18-30, om en man som ägde mycket. Diskutera: På vilket sätt kan pengar vara ett hinder för att följa Jesus? Hur har den här texten tolkats och använts? Vem vinner på det? Finns det andra sätt att förstå texten? Vad säger texten till oss i vår livssituation? Vad för sorts handling uppmanar texten oss till?

6. UNG I FÖRSAMLINGEN.

Vilka möjligheter finns det att läsa Bibeln tillsammans med andra i församlingen? Vart kan man komma också som ny bibelläsare om man vill kunna ställa sina frågor? Vem eller vilka leder bibelstudier i församlingen? Vilka kommer dit? Vilka känner sig välkomna?

I vissa församlingar har man en öppen samling en kväll i veckan, inför söndagens gudstjänst, när man äter något, läser söndagens bibeltexter tillsammans och diskuterar dem. Är det något som ni vill göra?

7. TIPS.

Bok:

InTro - Introduktion till Bibeln, Gunilla Lindén, Verbum. En kortfattad bok om hur man kan läsa och förstå Bibeln.

Följ med genom Lukasevangeliet, Kristin Elf, Pia Toftenius, Verbum förlag. Bibelstudiematerial för unga ledare om Lukasevangeliet.

Följ med genom Apostlagärningarna, Beatrice Lönnås, Jonas Persson, Verbum förlag. Bibelstudiematerial för unga ledare om Apostlagärningarna.

Evangelium för gudlösa, Erik Aurelius, Verbum. En grundbok om evangelierna av förre biskopen i Skara stift.

Om Gud, Jonas Gardell, Norstedts. Jonas Gardell närstuderar Bibeln för att hitta Gud och hittar lager på lager av Gudsbilder.

Bibeln på mitt sätt, Annika Borg, Månpocket. Brottningar med Bibeln, kärleksfullt och respektlöst.

Film:

Det finns många olika typer av filmatiserade bibelböcker, tecknade och spelfilmer, både bra och mindre bra. På nätet kan du hitta en del sammanställningar, t.ex. <http://ebiblemovies.com/> . Svenska Kyrkans Ungas medlemstidning Troligt har gjort ett test på just Jesusfilmer som du hittar här: <http://svkunga.se/troligt/2012/10/jesusfilms-test/>

Tyvärr är många äldre filmer svåra att få tag på! Om ni vill titta på film i församlingen, glöm inte att först kolla med Swedish Film som äger rättigheterna. Med särskilt avtal har man rätt att visa film för grupper i t.ex. skolor och föreningar.

KAPITEL 10. ATT VARA KRISTEN.

1. SAMTAL.

Vad tänker du gör dig eller någon annan till kristen?

Vem bestämmer om en person är kristen, den själv eller någon annan?

Finns det några gränser för vilka som kan kalla sig kristna eller inte? Vem bestämmer det?

Känner du dig som en kristen? Kallar du dig för kristen? I vilka sammanhang?

Hur bestämmer du dig själv för vad som är ett vettigt sätt att tro?

Hur kommer din tro till uttryck i ditt liv?

2. ÖVNING.

Linjeövning.

Vad är tro mest för dig?

Något man föds in i - Något man väljer själv.

Ett sätt att leva - Tankar som sitter i huvudet.

Något som kommer utifrån - Något som kommer inifrån.

Går det att vara kristen utan att vara med i kyrkan?

Ja, det går bra – Nej, det är omöjligt

När jag går till kyrkan väntar jag mig mest:

Gemenskap med Gud - Gemenskap med andra människor.

Fyrahörnsövning.

Var kommer din tro mest ifrån:

Min familj

Kompisar

Kyrkan

Eget förslag

Vad är det viktigaste för dig i din tro:

Värderingarna

Gemenskapen

Gudsupplevelsen

Eget förslag

I kyrkan, vilket stöd har din tro fått:

Intellektuellt – hjälp att förstå.

Erfarenhetsmässigt – hjälp att göra erfarenheter.

Gemenskapsmässigt – hjälp att hitta fler relationer

Eget förslag

Vilka är Kristi kropp?

Alla döpta

Alla medlemmar

Alla som tror på Jesus

Eget förslag

Trosbekännelsen – vår eller min egen?

Diskutera:

Vad tänker du när du ber med i trosbekännelsen?

Kopiera upp trosbekännelsen på papperslappar och läs några ord var tills ni har läst hela.

Enskilt: Ta bort de ord som du inte känner att du själv kan stå för.

I storgrupp: Låt alla en i taget få dela med sig av vilka ord man skulle vilja ta bort. Ta bort ett ord i taget ur trosbekännelsen och prata om resultatet. Kan ni vara överens om att alla vill ta bort det, eller tycker ni att det blir problematiskt?

Om alla skulle ta bort de ord som de inte vill ha kvar, vad blir det då kvar av den ursprungliga trosbekännelsen? Är det som blir kvar kärnan, det viktigaste, eller blir det obegripligt?

Vad är skillnaden mellan min egen bekännelse och kyrkans gemensamma bekännelse?

3. PRÖVA.

Gör något som du inte gjort förut, för att fundera mer över vad det är att vara kristen. Om du inte brukar be – be för andra människor en gång om dagen. Om du inte brukar läsa Bibeln – läs ett kapitel ur en bibelbok varje dag. Om du inte brukar gå till kyrkan – gå till gudstjänst en gång i veckan. Om du inte brukar umgås med andra kristna – gå till kyrkan och prata med andra en gång i veckan. Om du inte brukar be bordsbön – be bordsbön när du äter, osv. Om du aldrig kallar dig kristen – prova att göra det. När ni träffas igen, prata om vad ni har gjort för erfarenheter.

4. SKAPA.

Tillverka något som du kan använda medan ni pratar om vad ni lägger in för betydelse i ordet att "vara kristen". T.ex. tälj och surra små träkrucifix av pinnar och snöre, som ni kan hänga på väggen hemma. Eller smält små kors av tenn att bära runt halsen. Gör en andaktstavla av papp, silkespapper och utklippta silhuettbilder.

Har du kristna symboler hemma eller bär du t.ex. kors runt halsen: varför/varför inte?

5. BIBELLÄSNING.

Läs Lukasevangeliet 22:54-62 om hur Petrus förnekar Jesus. Jesu lärjungar gjorde bort sig många gånger. Petrus själv blev rädd och svek i ett pressat läge. Men Jesus visade att han var viktig för gemenskapen också efter det. Diskutera: vad får man göra eller inte göra om man är kristen? Vilka förväntningar har du på dig själv? Vilka förväntningar uppfattar du att andra har? Var kommer de ifrån? Vilka förväntningar är rimliga och inte?

Skriv en "platsannons" för jobbet som lärjunge. Vad krävs för jobbet? Vilka meriter är värdefulla? Vilka uppgifter ska man förväntas klara? Hur var det med Jesus lärjungar? Hur är det idag?

6. UNG I FÖRSAMLINGEN.

Vad finns det för möjligheter att engagera sig om man är ung i församlingen? Kan man göra något mer än att vara kvar som konfirmandledare efter konfirmationen? Hur får man hjälp att växa vidare i sin tro om man är ny, oavsett ålder?

Om ni tycker att det saknas möjligheter, spåna tillsammans kring vad som behövs och vad som vore roligt och möjligt att göra!

7. TIPS.

Bok:

Det är ingen fara, du är människa, Annika Borg, Bonnier. Personliga betraktelser över livet.

Kan man vara kristen? C.S. Lewis, Libris. En klassisk bok av författaren som gick från ateist till kristen i vuxen ålder.

Film:

Det är svårt att hitta filmer som skildrar kristet vardagsliv, men här är filmer som på olika sätt berör vad det innebär att vara kristen.

Gudar och människor (2010). Ett kloster med franska munkar i de nordafrikanska bergen hotas av muslimska terrorgrupper. Ska de evakuera eller stanna för att hjälpa lokalbefolkningen?

Priest (1994). En ung nybliven katolsk präst kämpar med sin egen homosexualitet. När han under skydd av tystnadsplikten får veta att ett barn utsätts för övergrepp måste han bestämma vilka regler han vill lyda.

Miraklet i Lourdes (2009). Christine är rullstolsbunden och deltar i religiösa pilgrimsfärder mest för att få komma hemifrån. Men under ett besök i Lourdes blir hon botad. Varför just hon?

